

กฎกระทรวง

การคัดค้าน การถอน การสิ้นสภาพ และการเพิกถอนผู้ไกล่เกลี่ย

พ.ศ. ๒๕๖๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ วรรคสอง มาตรา ๙ วรรคสี่ และมาตรา ๒๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“ผู้ไกล่เกลี่ย” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนและได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

“หน่วยงาน” หมายความว่า หน่วยงานซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

“นายทะเบียน” หมายความว่า หัวหน้าหน่วยงานของรัฐซึ่งดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ข้อ ๒ คู่กรณีอาจคัดค้านผู้ไกล่เกลี่ยได้ หากเห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางหรือความเป็นอิสระของผู้ไกล่เกลี่ยในการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยตามมาตรา ๑๓ โดยให้คู่กรณีนั้นแจ้งคำคัดค้านเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาและระบุเหตุแห่งการคัดค้านต่อนายทะเบียน

ในกรณีที่แจ้งคำคัดค้านเป็นหนังสือ คู่กรณีจะยื่นคำคัดค้านด้วยตนเองต่อหน่วยงาน หรือโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ตอบรับ หรือวิธีอื่นใดตามที่หน่วยงานประกาศกำหนดก็ได้

ในกรณีที่แจ้งคำคัดค้านด้วยวาจา ให้หน่วยงานจัดให้มีเจ้าหน้าที่บันทึกคำคัดค้านและเหตุแห่งการคัดค้าน พร้อมทั้งให้มีการลงลายมือชื่อผู้คัดค้านไว้เป็นหลักฐาน

การคัดค้านผู้ไกล่เกลี่ย ให้กระทำก่อนเริ่มกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท หรือภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่รู้ถึงข้อเท็จจริงที่อาจเป็นเหตุแห่งการคัดค้าน และต้องกระทำก่อนกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสิ้นสุดลง

ข้อ ๓ เมื่อได้รับคำคัดค้านจากคู่กรณีตามข้อ ๒ แล้ว ให้นายทะเบียนแจ้งผู้ไกล่เกลี่ยซึ่งถูกคัดค้านทราบ และแจ้งให้ผู้ไกล่เกลี่ยมีหนังสือชี้แจงภายในระยะเวลาที่กำหนด

ให้นายทะเบียนแจ้งผลการพิจารณาให้คู่กรณีและผู้ไกล่เกลี่ยทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ ได้รับหนังสือชี้แจงจากผู้ไกล่เกลี่ย

ในการพิจารณา นายทะเบียนอาจตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม โดยไม่ผูกพันกับคำคัดค้านหรือพยานหลักฐานของคู่กรณี

ในกรณีที่เห็นว่าคำคัดค้านมีเหตุผลเพียงพอ ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ไกล่เกลี่ยพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยในข้อพิพาทนั้น และมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ไกล่เกลี่ยซึ่งถูกคัดค้าน เว้นแต่จะได้แต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่ปฏิบัติหน้าที่แทนแล้ว

ในกรณีที่เห็นว่าคำคัดค้านไม่มีเหตุผลเพียงพอ ให้นายทะเบียนมีคำสั่งยกคำคัดค้านและดำเนินการกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อไปโดยเร็ว

ข้อ ๔ ในกรณีที่ผู้ไกล่เกลี่ยเห็นว่าตนมีข้อเท็จจริงที่อาจเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางหรือความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยตามมาตรา ๑๓ ให้แจ้งข้อเท็จจริงดังกล่าวต่อนายทะเบียนโดยแสดงเหตุที่ตนอาจถูกคัดค้าน ในการนี้ ผู้ไกล่เกลี่ยอาจขอลอนตัวจากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนั้นได้

ให้นำความในข้อ ๒ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ มาใช้บังคับแก่การแจ้งข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

ให้นำความในข้อ ๓ มาใช้บังคับแก่กรณีที่นายทะเบียนได้รับแจ้งจากผู้ไกล่เกลี่ยตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่กรณีที่ผู้ไกล่เกลี่ยขอลอนตัว ให้ดำเนินการต่อไปตามข้อ ๙

ข้อ ๕ เมื่อผู้ไกล่เกลี่ยได้รับแจ้งคำคัดค้านจากนายทะเบียนตามข้อ ๓ วรรคหนึ่ง หรือได้แจ้งข้อเท็จจริงต่อนายทะเบียนตามข้อ ๔ วรรคหนึ่งแล้ว ให้ผู้ไกล่เกลี่ยผู้นั้นหยุดการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไว้ก่อน เว้นแต่คู่กรณีประสงค์จะดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทอย่างต่อเนื่องโดยไม่รอผลการพิจารณาคำคัดค้าน และผู้ไกล่เกลี่ยไม่ได้ขอลอนตัวจากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนั้น ให้คู่กรณีตกลงกันเพื่อแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่ หากคู่กรณีไม่สามารถตกลงแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยได้ คู่กรณีอาจขอให้นายทะเบียนดำเนินการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่จากบัญชีผู้ไกล่เกลี่ยเพื่อปฏิบัติหน้าที่แทน

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแทนตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ไกล่เกลี่ยซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ก่อนพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ในข้อพิพาทนั้น

ข้อ ๖ ในระหว่างการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เมื่อมีเหตุที่ผู้ไกล่เกลี่ยอาจถูกถอดถอนตามมาตรา ๑๕ ให้คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย หรือหน่วยงาน แล้วแต่กรณี ยื่นคำขอลอดถอนเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รู้ถึงข้อเท็จจริง และต้องกระทำก่อนกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสิ้นสุดลง

ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีหลายคน การยื่นคำขอลอดถอนเนื่องจากผู้ไกล่เกลี่ยถูกคู่กรณีตั้งข้อรังเกียจตามมาตรา ๑๕ (๔) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคู่กรณีทุกคนในฝ่ายนั้น

ให้นำความในข้อ ๒ วรรคสอง มาใช้บังคับแก่การยื่นคำขอลอดถอนผู้ไกล่เกลี่ยตามวรรคหนึ่งด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๗ เมื่อได้รับคำขอลอดถอนจากคู่กรณีหรือหน่วยงานตามข้อ ๖ แล้ว ให้นายทะเบียนแจ้งผู้ไกล่เกลี่ยซึ่งถูกขอลอดถอนทราบโดยเร็ว โดยให้ผู้ไกล่เกลี่ยทำคำชี้แจงเป็นหนังสือพร้อมเอกสารหรือหลักฐานยื่นต่อนายทะเบียนภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำขอลอดถอน และให้นำความในข้อ ๕ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่เพื่อดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้อย่างต่อเนื่อง โดยไม่รอผลการพิจารณาคำขอลอดถอน หากภายหลังปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีเหตุอันสมควรถอดถอนผู้ไกล่เกลี่ยซึ่งถูกขอลอดถอน ให้นายทะเบียนดำเนินการต่อไปตามข้อ ๑๐

ข้อ ๘ การพิจารณาคำขอลอดถอน นายทะเบียนต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงและรับฟังคำชี้แจงของผู้ไกล่เกลี่ย และนายทะเบียนต้องพิจารณาและมีคำสั่งโดยเร็ว ทั้งนี้ ไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำชี้แจงจากผู้ไกล่เกลี่ยตามข้อ ๗ วรรคหนึ่ง

ในกรณีที่นายทะเบียนดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ไม่ปรากฏเหตุอันควรถอดถอนผู้ไกล่เกลี่ยให้มีคำสั่งยกคำขอลอดถอนผู้ไกล่เกลี่ยผู้นั้น และปฏิบัติหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อไปได้ เว้นแต่จะได้แต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่ปฏิบัติหน้าที่แทนแล้วตามข้อ ๗ วรรคหนึ่ง หรือข้อ ๙ วรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี

ข้อ ๙ ในกรณีที่ผู้ไกล่เกลี่ยขอลอนตัวจากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทใด ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ไกล่เกลี่ยพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยในข้อพิพาทนั้น และมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ไกล่เกลี่ยซึ่งขอลอนตัวดังกล่าวโดยเร็ว

การขอลอนตัวของผู้ไกล่เกลี่ยตามวรรคหนึ่ง ไม่ถือว่าเป็นการยอมรับข้อเท็จจริงตามเหตุแห่งการคัดค้านตามข้อ ๒ วรรคหนึ่ง หรือข้อเท็จจริงที่อาจเป็นเหตุอันควรสงสัยตามข้อ ๔ วรรคหนึ่ง หรือตามที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย หรือหน่วยงาน แล้วแต่กรณี ยกขึ้นเพื่อขอลอดถอนตามข้อ ๖ วรรคหนึ่ง

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีเหตุอันสมควรถอดถอนผู้ไกล่เกลี่ยจากการเป็นผู้ไกล่เกลี่ย ให้นายทะเบียนมีคำสั่งถอดถอนผู้ไกล่เกลี่ยพ้นจากการเป็นผู้ไกล่เกลี่ยและสิ้นสุดการปฏิบัติหน้าที่ไกล่เกลี่ยในข้อพิพาทนั้น และแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบโดยเร็ว ในการนี้ นายทะเบียนอาจตักเตือนผู้ไกล่เกลี่ยนั้นเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยก็ได้

ให้นำความในข้อ ๕ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับแก่กรณีที่คู่กรณีตกลงกันเพื่อแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่หรือขอให้นายทะเบียนดำเนินการแต่งตั้งด้วยโดยอนุโลม เพื่อปฏิบัติหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนั้นต่อไป

ข้อ ๑๑ ผู้ไกล่เกลี่ยอาจสิ้นสภาพการเป็นผู้ไกล่เกลี่ยได้ หากปรากฏข้อเท็จจริงจากการพิจารณาว่าผู้ไกล่เกลี่ยตกเป็นบุคคลล้มละลายหรืออยู่ในระหว่างถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ผู้ไกล่เกลี่ยตามวรรคหนึ่งสิ้นสุดสภาพการเป็นผู้ไกล่เกลี่ยและจำหน่ายชื่อออกจากบัญชีผู้ไกล่เกลี่ย ทั้งนี้ ให้แจ้งผลการพิจารณาและคำสั่งไปยังผู้ไกล่เกลี่ยภายในห้าวันนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่ง

ผู้ไกล่เกลี่ยซึ่งสิ้นสุดสภาพมีสิทธิยื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ยใหม่ได้ เมื่อได้รับแจ้งผลการพิจารณาและคำสั่งแล้ว และเหตุตามวรรคหนึ่งสิ้นสุดลง

ข้อ ๑๒ ผู้ไกล่เกลี่ยอาจถูกเพิกถอนการเป็นผู้ไกล่เกลี่ยได้ ในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) กระทำความผิดฐานฉ้อโกงคู่กรณีหรือบุคคลอื่นซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อพิพาทหรือกระทำความผิดตามมาตรา ๗๑

(๒) กระทำการหรือจัดให้กระทำการใด ๆ ที่เป็นการบังคับ ชูเชื้อ หลอกลวง หรือกระทำการโดยมิชอบด้วยประการใด ๆ เพื่อให้คู่กรณีทำข้อตกลงระงับข้อพิพาท

(๓) กระทำการจนถูกถอดถอนจากการเป็นผู้ไกล่เกลี่ย แล้วมากระทำการจนถูกถอดถอนอีกภายในห้าปีนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่งถอดถอนในครั้งก่อน

ให้นายทะเบียนมีคำสั่งเพิกถอนการเป็นผู้ไกล่เกลี่ยและจำหน่ายชื่อออกจากบัญชีผู้ไกล่เกลี่ย ทั้งนี้ ให้แจ้งผลการพิจารณาและคำสั่งไปยังผู้ไกล่เกลี่ยภายในห้าวันนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่ง

ผู้ไกล่เกลี่ยซึ่งถูกเพิกถอนมีสิทธิยื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไกล่เกลี่ยใหม่ได้เมื่อพ้นห้าปีนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่ง

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่ผู้ไกล่เกลี่ยสิ้นสุดสภาพตามข้อ ๑๑ หรือถูกเพิกถอนการเป็นผู้ไกล่เกลี่ยตามข้อ ๑๒ ในระหว่างการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ให้นำความในข้อ ๕ วรรคหนึ่ง มาใช้บังคับแก่กรณีที่คู่กรณีตกลงกันเพื่อแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่หรือขอให้นายทะเบียนดำเนินการแต่งตั้งด้วยโดยอนุโลม เพื่อปฏิบัติหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทนั้นต่อไป

ข้อ ๑๔ คำสั่งของนายทะเบียนซึ่งสั่งให้ผู้ไกล่เกลี่ยพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่หรือยกคำคัดค้านตามข้อ ๓ วรรคสี่หรือวรรคห้า หรือข้อ ๔ วรรคสาม สั่งยกคำขอถอดถอนตามข้อ ๘ วรรคสอง สั่งถอดถอนผู้ไกล่เกลี่ยตามข้อ ๑๐ วรรคหนึ่ง สั่งให้ผู้ไกล่เกลี่ยสิ้นสุดสภาพตามข้อ ๑๑ วรรคสอง หรือสั่งเพิกถอนการเป็นผู้ไกล่เกลี่ยตามข้อ ๑๒ วรรคสอง ให้เป็นที่สุด

ข้อ ๑๕ ให้นำระเบียบว่าด้วยการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยของหน่วยงานมาใช้บังคับแก่การแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามข้อ ๓ วรรคสี่ ข้อ ๔ วรรคสาม ข้อ ๕ วรรคหนึ่ง ข้อ ๗ วรรคหนึ่ง ข้อ ๘ วรรคหนึ่ง ข้อ ๑๐ วรรคสอง และข้อ ๑๓ ด้วยโดยอนุโลม

ผู้ไกล่เกลี่ยคนใหม่ตามวรรคหนึ่ง อาจใช้เอกสารของกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ดำเนินการมาแล้วได้ตามที่คู่กรณีและผู้ไกล่เกลี่ยดังกล่าวเห็นสมควร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

สมศักดิ์ เทพสุทิน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๙ วรรคสี่ และมาตรา ๒๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ บัญญัติให้การคัดค้าน การถอนถอน การสิ้นสภาพ และการเพิกถอนผู้ไกล่เกลี่ย เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงยุติธรรมกำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้